

Nélkülözhetetlen védelem
az erős kötődésért

A nyúl gondozása

Bevezető

A nyulak barátságos és intelligens állatok, és mint minden kedvencnek nekik is megfelelő egészségügyi ellátásra és gondozásra van szükségük. A nyulakat általában gyermekeknek veszik, de összetett igényeik vannak és hosszú távú elkötelezettséget jelentenek, így a döntést mindig a felnőtteknek kell meghozniuk. A nyúl manapság már a 3. leggyakrabban tartott háziállat.

Átlagos élettartamuk 8-12 év, de megfelelő gondoskodás mellett sok nyúl él ennél tovább is. A közepes és az óriás testű nyulak általában tovább élnek, mint a törpe fajták. A házinyúlnak több mint 60 fajtája létezik, a lehető legkülönbözőbb formákban, méretekben és színekben.

Tartalom	
Bevezető	2
Gyakori kérdések	5
Mit kell átgondolnom, mielőtt nyulat veszek?	5
Mire kell figyelnem a nyúl kiválasztásánál?	5
Vigyén haza két nyulat!	6
Milyen helyen kell tartanom a nyulat?	6
Hogyan kell szobatisztaságra szoktatni a nyulat?	6
Milyen gyakran kell kitakarítani a nyúl helyét?	8
Milyen hőmérséklet felel meg a nyulaknak?	8
Hogyan kell megfogni a nyulat?	8
Szükséges-e ivartalanítani a nyulat?	8
Étrend	9
Fű és széna	9
Zöld eleség	10
Gyári nyúltápok	10
És a jutalomfalatok?	11
Egyéb tudnivalók	11
Összefoglalás	11
Oltások és egészségügyi vizsgálatok	13
Rendszeres ellenőrzés	13
Gyakori egészségügyi problémák	15
Túlnőtt fogak és fogzáródási rendellenességek	15
Bőrbetegségek	15
Szembetegségek	15
A bélműködés leállása	15
Hasmenés	16
Légzőszervi fertőzések	16
Encephalitozoon cuniculi (<i>E.cuniculi</i>)	17
Elhízás	19
Nyulak altatása	19
Összefoglalás	19

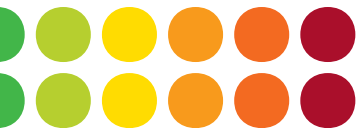
Az írásos anyagot készítette:

Anna Meredith MA VetMB CertLAS DZooMed MRCVS

Royal (Dick) School of Veterinary Studies,

University of Edinburgh

Gyakori kérdések

Mit kell átgondolnom, ha nyulat szeretnék tartani?

Egy nyúl számára az jelenti a megfelelő gondoskodást, ha olyan életteret biztosítunk neki, amelyben a fajra jellemző módon élhet, igényeinek megfelelő táplálékot, egészségügyi ellátást és társaságot kap. A nyúl szociális állat, tehát ha nyulat szeretnénk, jobb, ha elfogadjuk, hogy mindjárt kettőt kell beszerezniünk.

Hogyan kell nyulat választani?

Nyulat beszerezhetünk állatkereskedésből vagy tenyésztőtől, de sok nyúl keres új gazdát állatvédő szervezeteknél is.

Amikor kiválasztjuk kedvencünket, bizonyos dolgokra oda kell figyelniünk. Kérdezzünk bátran az eladótól!

- A nyúl szeme és orra legyen tiszta, ne legyen váladékos, mert az fertőzésre utalhat.
- A nyúl legyen kíváncsi, érdeklődő.
- Ne legyen sovány az állat. Simítsuk végig a gerincét, medencéjét, bordáit – a csontoknak nem szabad nagyon „kiállniuk”, ideális esetben izommal fedettek.
- Ellenőrizzük, hogy a végbélnyílás körül nedves-e a szőr vagy van-e odatapadt bélsár.

- Ellenőrizzük, hogy vannak-e parazitái: a kullancsokat vagy bolhákat a szőr széthajtásával vehetjük észre, fülrühösségre pedig a fülkagyló belsejének kipirulása illetve nagy mennyiségű sárga vagy barna fülzsír utalhat.
- Ha lehetséges, óvatosan húzzuk szét az ajkakat és ellenőrizzük a metszőfogak állapotát: lehetőleg ne legyenek letörve vagy túlnőve.
- Kérdezzünk rá, hogy ivartalanítva van-e a nyúl. Ezt általában 6 hónapos kor előtt nem végzik el.
- Kérdezzük meg, hogy be van-e oltva mixomatózis és a nyulak vérzéses betegsége (RHD) ellen.
- Kérdezzük meg az eladót, hogy vállal-e valamilyen egészségügyi garanciát vagy visszaveszi-e az állatot.
- Kérdezzük meg, hogy milyen táplálékot kap a nyúl és ezzel tessük a továbbiakban otthon is. A hirtelen étrendváltoztatás felboríthatja a bélműködését és hasmenés alakulhat ki.

Vigyen haza két nyulat!

Egy nyúlnak nyúltársaságra van szüksége. Alapvetően szociális állatok, az egyedülélt stresszes számukra. Jó választás, ha egy ivartalanított baknyulat és egy ivartalanított nőtényt, vagy azonos nemű, ivartalanított alomtársakat tartunk együtt.

Milyen helyen kell tartanom a nyulat?

A nyulak intelligens, kíváncsi, aktív és sportos állatok, meg kell adni nekik a lehetőséget, hogy ugráljanak, futkározzanak, kinyújtózhassanak, áshassanak és fel tudjanak állni a hátsó lábukra. Nyilván minél nagyobb egy ketrec, annál jobb, de pontos méretek helyett inkább azt kell végiggondolnunk, hogyan tudjuk ezeket a természetes mozgásformákat biztosítani kedvencünk számára.

A nyulakat tarthatjuk bent a lakásban vagy kint a kertben, de minden esetben legyen egy saját, biztonságos helyük, ami elég nagy ahhoz, hogy szabadon mozoghassanak benne. Nagyon fontos, hogy legyen egy búvóhelyük is, ahol biztonságban pihenhetnek. A lakásban tartott nyúl jó háziállat, könnyen szobatisztaságra szoktatható. Ugyanakkor imádnak rágni és ásni is, és könnyen kárt tehetnek a bútorokban és a szőnyegekben.

Legjobb, ha mindig felügyelet alatt tartjuk a nyulakat, ha kiengedjük, és van egy biztonságos ketrece, ahová betehetjük éjszakára, vagy ha nem vagyunk otthon. Érdemes azt is megakadályozni, hogy az elektromos vezetékeket rágcsálják, mivel ez életveszélyes lehet számukra! Régi törölközők, takarók vagy akár egy kis földdel vagy fakéreggel teli láda is elég lehet ahhoz, hogy kiéljék ásási hajlamukat.

Bár a kertben általában ketrecben tartják a nyulakat, a ketrecet inkább egy biztonságos menedéknak kell tekinteni, ahol a nyulak pihenhetnek, és ami megvédi őket az időjárás viszontagságaitól. A nyulaknak nagy tér kell a mozgáshoz, ez lehet

egy kifutó vagy egy elkerített rész a kertben, ahol fűvet is találunk. Ide is tegyünk dobozokat vagy csöveket, ahová elbújhatnak. A benti nyulakat tarthatjuk puha törölközőkön vagy darabokra tépett papíron. A kerti nyulak alá helyezhetünk forgácsot, szalmát vagy szénát. A szalma jobb, mint a széna, mivel a szénát túl hamar letaposják és így már kevés meleget ad. Az árpaszalma a legjobb, mert puhább, mint a búza- vagy a zabszalma és így kevésbé bántja a nyúl szemét. Ne használjunk poros vagy penészes szalmát, mert légzőszervi betegségeket okozhatnak. Fűrészpport se használjunk, ebből még több por száll fel, ami irritálhatja a nyulak szemét. Az alom legyen mindig tiszta és száraz, a szennyezett almot rendszeresen el kell távolítani.

A nyulak figyelmét le kell kötni, játékokat kell nekik adni, különben unatkozni fognak. Ez szerencsére könnyen megoldható és nem kerül vagyonyokba. Mindenféle hétköznapi eszközt be tudunk vetni: virágcserepeket, dobozokat vagy csöveket. A nyulakat meg lehet tanítani akadályt ugrani, de akár egy agility pályán is végigmennek, úgy, mint a kutyák!

Hogyan kell szobatisztaságra szoktatni a nyulát?

A nyulakat viszonylag könnyű szobatisztaságra szoktatni, mivel alapvetően ugyanarra a helyre vizelnek. Először tegyük a nyulak egy kicsi helyre (ketrecbe, vagy a szoba egy elkerített részére)

aminek az egyik sarkába tegyünk egy olyan alomtálcát, amit már használt. A tálcá pereme ne legyen magas, hogy a nyúl kényelmesen át tudja lépni. Alomnak legjobb az újságpapír, a szalma vagy a papírból készült macskaalom (van olyan macskaalom, amelyek gondot okozhat, ha megeszik). Könnyebb a nyulat rávenni, hogy használja az alomtálcát, ha teszünk bele néhány bogyót.

Milyen gyakran kell kitakarítani a nyúl helyét?

A nyulakat a lehető legtisztábban kell tartani. Különösen nyáron fontos, hogy naponta kétszer ellenőrizzük az állatokat, van-e a hátsó felükre tapadt bélsár, esetleg látunk-e nyüveket. A helyüket legalább hetente kétszer ki kell takarítani, de a vizelettel szennyezett almot lehetőleg naponta cseréljük ki. Enyhe fertőtlenítőszeres oldatot is használhatunk a ketrec tisztításához.

Milyen hőmérséklet felel meg a nyulaknak?

A lakásban mindig a leghűvösebb és legszárazabb helységben legyen a nyúl helye. Az optimális hőmérséklet 15-21°C között van. A nyulak nem tudnak sem izzadni, sem lihegni, így könnyen hőgutát kaphatnak, ha a hőmérséklet 27°C fölé emelkedik. A kinti nyulakat mindig úgy helyezzük el, hogy árnyékos részük is legyen. A ketrecet ne tegyük ki a tűző napfényre, ha a nyulak nem tudnak kijönni belőle, mert könnyen túlhevülhetnek.

A kinti nyulakat védeni kell a huzattól, szélről és a beverő esőtől, a macskáktól, kutyáktól és más ragadozóktól. Télen vastagon tegyünk alájuk szalmát, a ketrec elejét pedig takarjuk le egy pléddel éjszakára, így megakadályozhatjuk, hogy kihűljenek. Naponta cseréljük az itatótálakat vagy itatókat, előfordulhat, hogy befagynak.

Hogyan kell megfogni a nyulat?

Már kis koruktól fogva naponta kell foglalkozni

a nyulakkal, így hamar hozzászoknak. A nyúl kirúghat erős hátsó lábaival amikor fél, vagy nem érzi magát biztonságban a kezünkben. Ez azért veszélyes, mert a gerince könnyen megsérül, és a nyúl lebénul. Ezért mindig támasszuk alá a nyúl fenekét, amikor felvesszük, így megakadályozhatjuk a gerinc sérülését.

Egyik kézzel nyúljunk a nyúl mellkasa alá a mellső lábak között, másik kezünkkel pedig markoljuk fel a nyúl hátsó felét. Mindig húzzuk közel a testünkhöz, így biztonságban érzi majd magát. Akár még a fejét is bedughatjuk a karunk alá. A nyulat soha ne emeljük fel a fülénél fogva és ne engedjük szabadon lógni a lábait! Leginkább az a jó, ha leülünk a nyúlhoz és simogatjuk, hogy odajöjjön hozzánk, vagy felemeljük az ölünkbe, nem pedig az, ha a földről egyből felemeljük a magasba.

Ne fektessük a hátára a nyulat, még akkor sem, ha nyugton marad így, szinte hipnotizálva. Ez valószínűleg egy stressz válasz és nem túl kellemes testhelyzet a nyúlaknak, de jól jöhet, ha nem fájdalmas kozmetikai vagy állatorvosi beavatkozásokra kell sort kerítenünk (pl. körömvágás).

Szükséges-e ivartalanítani a nyulat?

Erősen ajánlott ivartalanítani mind a hím (bak), mind a nőstény nyulakat, hacsak nem akarjuk őket tenyésztetni. A kisebb testű nyulak 3, a nagyobb fajták 6-9 hónapos koruk között válnak ivaréretté. A fiatal nyulakat ajánlatos már 3 hónapos korukban nemek szerint elkülöníteni.

A bakok kasztrálásával és a nőstények ivartalanításával megelőzhetjük a nem kívánatos szaporulatot. Erre már 4-6 hónapos kor között kerítsünk sort, vagy amikor a bakoknál a herék leszállnak a herezacskóba. Egyes fajtáknál a 4 évesnél idősebb állatok 80%-ánál fordulnak elő méhdaganatok. Az ivartalanított nőstényeknél ennél sokkal kisebb a méhdaganat kialakulásának kockázata, ráadásul nem védik annyira a területüket, nem

verekednek a többi nyúllal és nem válnak agresszív az emberrel szemben sem.

Bakoknál is kialakulhatnak viselkedései problémák, ha nincsenek ivartalanítva: verekednek, harapnak és jelölnek a vizeletükkel. Vizeletük rendkívül erős szagúvá is válhat.

Az ivartalanított nyulak azonban idősebb korukban hajlamosabbak az elhízásra, ezért figyeljünk oda arra, hogy ne kapjanak túl sok eledelt és tudjanak eleget mozogni.

Étrend

A helyes étrend alapvetően fontos az egészség, elsősorban a fogak és az emésztőszervek egészségének megőrzése szempontjából. Az alacsony rost és magas szénhidrát-tartalmú étrend, amit például a „nyúl müzli”, a dobozos nyúltápok etetése jelent, különböző betegségek forrása: fogbetegségek, tályogok az arcon, szembetegségek és

kötőhártya-gyulladás, elhízás és emésztőszervi betegségek, például hasmenés vagy a bél működésének leállása fordulhat elő. A nyúl számára létfontosságú a megfelelő rostbevitel, ezért étrendje alapvetően friss fűből, jó minőségű szénából és leveles zöldségekből, növényekből álljon.

Fű és széna

A nyulak számára az ideális étrend a lehető legjobban megközelíti természetes, alapvetően fűből álló étrendjüket. A fű rosttartalma magas (kb. 20-25%), fehérjetartalma visszafogott (kb. 15%), zsírtartalma pedig alacsony (2-3%). Kedvencünk étrendjének alapja legyen fű (friss vagy fagyasztva szárított) és/vagy jó minőségű réti széna vagy mezei komócsinból készült széna.

Ez mindig álljon a nyúl rendelkezésére. A rostos takarmány rágcsálásával egész napra elfoglalhatjuk a nyulat, így nem fog unatkozni sem. A szénát adjuk rácsos etetőből vagy hálóból, hogy minél

kevésbé szennyeződjön és a nyúl minél több időt töltsön az evéssel. A jó minőségű réti széna illatos és nem porzik. Létezik olyan szárított fű is, aminek a színe megmarad a szárítás során, ez is rendkívül izletes.

Zöld eleség

A leveles növények is fontos részét képezik a nyúl étrendjének, mindennap adjunk ezekből is. A fiatal nyulakat fokozatosan szoktassuk hozzá az új növényekhez. Adhatunk brokkolit, káposztát, cikóriát, mángoldot, petrezselymet, vízi tormát, zellerlevelet, endíviát, radicchiót, sóskát, bazsalikomot és más fűszernövényeket, fodros kelt, répa- és céklalevelet. Vadon termő növényeket, például földi szedret, közönséges aggófűvet, tyúkhúrt és gyermekláncfűvet is adhatunk, ha tudunk szedni. Minden zöld növényt meg kell mosni.

Gyári nyúltápok

Ha vegyes tápot (magkeveréket vagy nyúleledelt) adunk, sok nyúl csak azt eszi meg belőle, amit sze-

ret. Ha kiválogatják belőle azt, ami ízlik nekik, a többi pedig otthagyják, akkor nem lesz kiegyensúlyozott az étrendjük, kevesebb rostot, fehérjét, kalciumot vagy foszfort fognak felvenni, mint amennyire szükségük lenne. Ez számos probléma, például fogbetegségek forrása lehet.

A nyúltápok túlzott etetése felnőtt nyulaknál elhízáshoz, szív- és májbetegségekhez, krónikus hasmenéshez illetve a vesék és a húgyhólyag megbetegedéséhez is vezethet.

Ezért érdemes azokat a nyúltápotokat előnyben részesíteni, ahol egységes pelletek vannak, így minden egyes falat a megfelelő arányban tartalmazza a szükséges tápanyagokat. Ne álljon a nyúl előtt folyamatosan nyúltáp, ne töltsük azonnal újra a tálat, ha elfogyott. Általános szabály, hogy naponta legfeljebb 25 gramm tápot adjunk testtömeg-kilogrammonként. Rendkívül fontos, hogy az étrend alapja a széna vagy a fű legyen, ez mindig álljon a nyúl rendelkezésére.

A gyártó utasításait mindig be kell tartani. A legtöbb felnőtt nyúlnek egyáltalán nincs is szüksége gyári nyúltápokra, főleg ha még egy kicsit túlsúlyos is. Kérje állatorvosa segítségét, ha tanácstalan kedvence táplálásával kapcsolatban!

A kölyök és a fiatal nyulaknak több fehérjére van szükségük, mint a felnőtt nyulaknak. Lehet kifejezetten számukra összeállított tápokat is kapni, de figyeljünk oda, hogy az étrend legnagyobb része náluk is fűből vagy szénából álljon.

És a jutalomfalatok?

Soha ne adjunk magas zsírtartalmú vagy keményítő-s jutalomfalatokat, mert elhízáshoz és emésztőszervi problémákhoz vezetnek. Ezért ne adjunk például mézes szeleteket, babot, borsót, kukoricát, kenyeret, reggeliző pelyheket, olajos magvakat, magokat, burgonyaszirmot vagy csokoládét. Gyümölcsöket is csak jutalomfalatként és korlátozott mennyiségben adjunk, mert a bennük található rengeteg egyszerűcukor emésztőszervi megbetegedéseket és fogászati problémákat okozhat.

Az a legjobb, ha egészséges jutalomfalatokat adunk, például egy keveset a nyúl kedvenc zöldségéből vagy fűszernövényéből. Ha jól választjuk meg a jutalomfalatokat, extra rosthoz juthat belőle kedvencünk. Spóroljunk a jutalomfalatokkal, ha túl sokat adunk, elhízhat kedvencünk vagy emésztési problémái lehetnek.

Gallyakat vagy faágakat is adhatunk kedvencünknek. A nyulak szeretik rácsálni és lehántani a kérget róluk, így a fogaik koptatása mellett egy kis szellemi elfoglaltságot is adunk nekik. Az általános szabály az, hogy olyan fákról adhatunk nekik ágat, amelyeknek a gyümölcsét megesszük. Adhatunk például alma, körte, szilva, galagonya vagy vadrózsa ágat. Permetezett fáról ne szedjünk ágat a nyúlak!

Egyéb tudnivalók

Kerüljük a hirtelen takarmányváltást. A változtatásokat fokozatosan, több napon vagy akár héten át vezessük be, először csak kis adagokat adva az új eleségből. Fokozatosan emeljük az adagot, miközben a nemkívánatos, régi összetevő arányát csökkentjük. Széna mindig legyen a nyúl előtt.

Különösen választott nyulaknál fontos, hogy megfelelő mennyiségű szénát egyenek. A választáskor hirtelen megváltozik az étrend, ami a rosthány-nyal és az áttelepítés (az állatok általában ilyenkor kerülnek az állatkereskedésekbe vagy az új tulajdonoshoz) okozta stresszel együtt gyakran vált ki betegséget és elhullást a fiatal nyulaknál. Nagyon fontos, hogy vásárláskor kérdezzük meg, mit evett eddig a nyúl, és csak fokozatosan vezessük be a változtatásokat.

Ne adjunk kedvencünknek fagyott vagy penészes ételt, fűnyíróval levágott fűvet, ezek súlyos emésztőszervi problémákat okoznak. Általában nincs szükség vitaminokat és ásványi anyagokat tartalmazó étrend-kiegészítőkre, ha nyulunk étrendje megfelelő. Kizárólag állatorvosi javaslatra alkalmazzuk őket.

Friss vize mindig legyen a nyúlaknak. Az üveges itatókat könnyebb tisztán tartani, mint az itatótálat, és használatuk során nem nedvesedik át a nőstény nyulak álla alatti bőrredő, ahol könnyen nedvedző bőrgyulladás alakulhat ki.

Összefoglalás

A nyulak etetése egyszerű. Korlátlan mennyiségben adjunk jó minőségű szénát vagy fűvet, némi leveles zöldséggel és fűszernövényvel kiegészítve. Adhatunk kiegészítésnek gyári nyúleledelt vagy pelletált nyúltápot is, de csak kis mennyiségben kimérve, a gyártó utasításai szerint.

Mindig tegyünk friss vizet a nyúl elé. Minél kevesebb jutalomfalatot adjunk, és az legyen egészséges és természetes.

Oltások és egészségügyi vizsgálatok

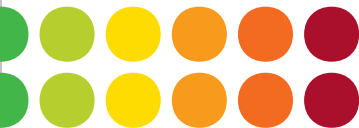
A nyulakat rendszeresen kell oltani a nyulak vérzéses betegsége (RHD) és mixomatózis ellen. Mindkét vírusos betegség gyorsan elhulláshoz vezethet a nem oltott állatoknál, és a kialakult betegség kezelésére egyik esetben sincs specifikus gyógymód. A nyulakat csak az oltással védhetjük meg.

Az RHD közvetlen érintkezéssel terjed a nyulak között, de közvetve emberek, ruhanemű, cipők, egyéb tárgyak és bolhák révén is átadható a betegség. A mixomatózt bolhák és más vérszívó rovarok terjesztik, gyakran terjed át ilyen módon vadon élő nyulakról kedvenceinkre. A kombinált mixomatózis-RHD vakcina már 5 hetes kortól adható. Mindkét betegség ellen véd, évente kell ismételni. Állatorvosától kaphat további tanácsokat a vakcinázással és a bolha elleni védekezéssel kapcsolatban.

Rendszeres ellenőrző vizsgálatok

Az egészségügyi problémák megelőzésének legjobb módja a rendszeres ellenőrzés. Ezt érdemes legalább évente elvégeztetni, például az oltás beadásakor. A nyulat ilyenkor alaposan megvizsgálja az állatorvos, ellenőrzi a fogakat is – különösen a hátsó fogakat - a fogak rendellenes záródására utaló jeleket keresi. Ha nem záródik jól az alsó és a felső fogsor, a fogak rendellenesen kopnak és csücskök alakulnak ki, amelyek felsérthetik a nyelvet, fekélyeket okozva.

Ha gond van kedvencünk fogaival, akkor gyakrabban, 6-8 hetente kell ellenőriztetnünk. Az alapos fogászati vizsgálathoz kábítani kell a nyulat.

Gyakori egészségügyi problémák

Túlnőtt fogak és fogzáródási rendellenességek

Ez a leggyakoribb probléma, mivel a nyúl fogai folyamatosan nőnek és csak rágással tudja úgy koptatni őket, hogy megfelelő hosszúságúak maradjanak. Ha a nyúl étrendje nem tartalmaz elegendő mennyiségben rostot, vagy a fogai nem zárnak rendesen, akkor a fogak túlnőnek.

A túlnőtt fog csipkézetté válik, felsérti a pofa belső részét és a nyelvet, ami fájdalommal jár, szájüregi fertőzések, fekélyek alakulnak ki, a nyúl nem tudja a szájába venni és megrágni az ételt. Klinikai tünetként jelentkezhet étvágytalanság, lesoványodás, nyálzás, illetve tályogok alakulhatnak ki az arc és az állkapocs területén. Szemgyulladás és a faroktőre tapadt bélsár is utalhat fogbetegségre.

Egyes fajtáknál a metszőfogak (első fogak) rendellenes záródása veleszületett, már a születéstől fogva fennáll. Ezek az állatok életük végéig kezelésre szorulnak, vagy el kell távolítani a fogaikat. Állatorvosa segít eldönteni, hogy kedvencének melyik megoldás a jobb. Ezeket a nyulakat nem szabad tenyészteni. Szerzett fogzáródási rendellenesség idősebb állatokban fordul elő és kialakulásának hátterében túlnyomórészt étrendi problémák állnak. A helyes étrend alapvetően meghatározza egy nyúl egészségi állapotát (lásd a korábbi, táplálkozásról szóló részt). Problémák legtöbbször abból adódnak, hogy az állatok nem jutnak elég rosthoz széna, fű vagy leveles zöldségek formájában, így foguk nem tud megfelelően kopni. Az is gondot jelent, ha a nyúl nem eszi meg a műzlijéből a pelleteket, mert ezek tartalmazzák a csont és a fogak fejlődéséhez nélkülözhetetlen kalciumot és foszfort. A nyulak fogait rendszeresen ellenőriztetnünk kell. Erre sor kerülhet évente az oltás beadásakor vagy gyakrabban, ha állatorvosunk ezt javasolja.

Bőrbetegségek

A fülrühösséget a nyulak hallójáratában élősködő apró paraziták okozzák. Túlzott fűlszír-termeletést váltanak ki, emiatt a nyulak rázzák a fejüket, vakarják a fülüket és vért is láthatunk a hallójárat körül. Elsősorban a lógófülű fajták érintettek.

Más atkafajok a nyulak hátán és vállán okoznak elváltozásokat, száraz bőrt, korpázást. Ezek enyhe bőrkütiéseket okozhatnak emberen is, ezért az érintett nyulakat feltétlenül kezelni kell. Az almot rendszeresen – legalább hetente cserélni kell, különben fekélyek és fertőzések jelenhetnek meg a nyúl mancsain, leggyakrabban a túlsúlyos állatoknál.

A mancsokat is ellenőrizzük rendszeresen és vágjuk le a karmokat, ha szükséges. A megfelelő technika könnyen megtanulható, kérje állatorvosa segítségét!

Szembetegségek

A nyulaknál előforduló szemelváltozások egy részét nehéz kezelni. Ilyenkor tejfehér váladék ürül a szem sarkából, ami pirosra ki is marhatja az alsó szemhéj alatti bőrt. A könnycsatorna gyakran elzáródik és át kell öblíteni. Ez leggyakrabban akkor fordul elő, amikor a fogak gyökerei abnormálisan nőnek.

A bélműködés leállása

Több tényező is szerepet játszhat a nyúl bélműködésének leállásában, amikor is a bél nem továbbítja és nem emésztja a táplálékot. A nyúl nem eszik, nem ürít bélsarat és hasi fájdalmai vannak. Ha ilyen tüneteket tapasztal, azonnal keresse fel állatorvosát, mivel a helyzet gyorsan életveszélyesre fordulhat. Leggyakrabban stressz és rosthány okozza nyúlban a bélműködés leállását.

Hasmenés

A hasmenés gyakori probléma nyulaknál. Kritikussá is válhat az állapot, ezért azonnal vigyünk a nyulat állatorvoshoz. Egyes hasmenéssel járó emésztőszervi fertőzések akár már 24 órán belül elhullással végződhetnek. A hasmenéses nyúl nagyon hamar kiszárad és folyadékpótlásra van szüksége. A magas rosttartalmú étrend (széna vagy fű) megóvjaa a nyulakat a hasmenéstől és a túl lágy bogyók kialakulásától.

Elhízott, gerinc vagy láb problémákkal küszködő idősebb nyulaknál illetve fogproblémákban szenvedő nyulaknál előfordulhat, hogy a faroktőre tapadva bélsarat találunk. A nyulaknál természetes, hogy éjszaka lágyabb bogyókat tojnak, amit megesznek – ez fontos része az étrendjüknek. Ha a nyúl elhízott vagy fájdalmas gerinc- esetleg szájbetegsége van, nem tud hátranyúlni és eltávolítani a bogyókat. Nyáron a hasmenés vagy az odatapadt

bélsár odavonzza a legyeket. Ezek a faroktőre helyezik petéiket, amelyekből nyüvek kelnek ki. Nyáron ezért naponta kétszer ellenőrizzük a nyulakat és fokozottan figyeljünk arra, hogy az alom tiszta és száraz legyen. Állatorvosától kaphat olyan termékeket, amelyek segítenek megelőzni ezt a szörnyű állapotot, de a higiénia és az egészségügyi problémák azonnali ellátása a legfontosabb.

Légzőszervi fertőzések

A legtöbb nyúl orrüregében megtalálható egy Pasteurella nevű baktérium. Ezek a baktériumok nem okoznak klinikai tüneteket, amíg a nyúl immunrendszere ép. Előfordulhatnak azonban olyan helyzetek, amelyek stresszt jelentenek a nyúl számára, károsítva immunrendszerüket és ilyenkor a baktériumok gyors szaporodásnak indulnak. Kialakul a pasteurellosis, a „fertőző nátha” nevű betegség.

A betegség érintheti a légutakat, a méhet, a bőrt, a vesét, a könnycsatornát, a középfület és a gerincet is. Klinikai tünete lehet orrfolyás, a szem váladékozása, étvágytalanság, levertség, ferde fejtartás, egyensúlyzavarok, a hátsó láb bénulása és nehezített légzés. A fertőzést ugyan nem lehet megszüntetni, de antibiotikumokkal egyes esetekben tudjuk kezelni, ezért azonnal forduljon állatorvosához, ha erre a betegségre gyanakszik.

Más baktériumok is okozhatnak légzőszervi tüneteket

Az *Encephalitozoon cuniculi* egy mikroszkopikus méretű élősködő, amely többféle, például az idegrendszert vagy a vesét érintő betegséget okozhat nyúlban. Az *E. cuniculi* gyakran okoz hirtelen kialakuló ferde fejtartást. Egyes esetekben a nyúl csak az oldalán tud feküdni, kicsavarodott fejfel. Az *E.*

cuniculi a szem belső struktúráit is károsíthatja, ami a látás romlásához vagy akár vakvághoz is vezethet. Ugyanakkor nem minden *E. cuniculi*-val fertőzött nyúl beteg. Sok nyúl látszólag egészséges, de ezek megfertőzik velük együtt tartott társaikat. A parazita a vizelettel, vagy anyárólkölykére terjed. A környezetben jó néhány hétig életképes marad, így a sok nyúlnak otthont adó helyeken a jó higiénia ellenére könnyen fennmaradhat a fertőzés.

Állatorvosa vizsgálatokkal ki tudja deríteni, hogy az adott nyúl átesett-e a fertőzésen, bélsarából és vizeletéből pedig meg tudja állapítani, hogy üríti-e a kórokozót. Az *E. cuniculi* más, a nyulakkal együtt tartott fajokat, például tengerimalacokat is érinthet. Bár az *E. cuniculi* egészséges embereket nem betegít meg, súlyos immunhiány esetén kerülni kell a kórokozóval való találkozást. Az *E. cuniculi* fertőzés kezelhető, bár a súlyos esetekben nem

biztos, hogy az állat reagál a kezelésre. Kérje állatorvosa segítségét, ő tudja meghatározni, hogy milyen további kezelésre (pl. az újonnan bekerülő nyulak rutinszerű kezelésére), esetleg vizsgálatokra van szükség.

Elhízás

Az elhízás gyakran fordul elő kedvencéknél tartott nyulaknál, elsősorban a nőstényekre jellemző. Az elhízásnak többféle következménye lehet: összetapadt bélsár gyűlhet össze a faroktőnél, ami nyüvességhez vezethet, de kialakulhat zsírmáj betegség, ízületi gyulladás, csontritkulás, a vizeletben ázó bőrön gyulladás és anyagcsere betegség is. A megelőzésre kell a hangsúlyt fektetni: szigorúan tartuk be a táplálásra vonatkozó ajánlásokat és biztosítsunk megfelelő mozgási lehetőséget kedvencünknek!

Minden esetben kérje állatorvosa tanácsát, mielőtt diétára fogná kedvencét!

Nyulak altatása

Sok tulajdonos aggódik kedvence altatása miatt, mivel régebben úgy tartották, hogy a nyulakat nehéz biztonságosan altatni. Ma már azonban a nyulak ivartalanítása rutinműtétnek számít: modern gyógyszerek állnak rendelkezésünkre és az állatorvos-tudomány is fejlődött, így nincs okunk túlzott aggodalomra. A műtéti altatás állatfajtól függetlenül persze mindig jelent némi kockázatot, de állatorvosa mindent megtesz azért, hogy kedvencét a lehető legbiztonságosabban altassa.

Összefoglalás

A nyúl csodálatos kedvenc – csendes, tiszta, érdeklődő, fogékony és szórakoztató. Egészségük megőrzéséhez az alábbiak betartása a legfontosabb:

- Figyeljünk oda arra, hogy táplálékuk rostban gazdag legyen – ezzel a gyakori betegségek nagy része meg is előzhető
- Rendszeresen vigyük állatorvosi ellenőrzésre: ilyenkor beszéljük meg a következő oltás időpontját és kérjük segítséget a bolha elleni védekezéshez, a bolha fontos szerepet játszik a mixomatózis terjesztésében
- Rendszeresen oltassa be kedvencét
- Ivartalaníttassa a nyulait (különösen a nőstényeket)

Ha megfelelően gondozza őket, hosszú ideig élvezheti nyulai szórakoztató társaságát!

Nélkülözhetetlen védelem
az erős kötődésért

Intervet Hungária Kft.*

az MSD Animal Health tagja,
1095 Budapest, Lechner Ödön fasor 8.,
Millenium Tower III., 3. emelet
Telefon: +36 1 439 4540
Fax: +36 1 439 4549

E-mail: info.hungary@merck.com

Web: www.msd-animal-health.hu

*a Merck & Co., Inc., Whitehouse Station,
NJ, USA leányvállalata